

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatoriului [Lő-
vésztona], Nr. 6.

Scrierile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Fed ratiiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esti Mercuri-a, Vineri-a si Dominee'a.

Prețulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre annu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii'a :

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa tim-
brale pentru desco-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 cr. de linia.

Unu exemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la diuariulu politicu

„FEDERATIUNEA“

pre triluniulu oct.—decemvre an.
1872.

Pretulu pre acestu triluniu este . . . 2 fl. v. a.

Redactiunea.

Pest'a, 27. sept. 1872.
9. oct.

Desbaterea generale in Camer'a Ungariei a
supr'a proiectului de adresa la discursulu tronului
au fostu intru inceputu, cu pucina exceptiune, fora
interessu si forte sterile. Caus'a principale a steri-
litatii au fostu tactic'a, recomandata de generalis-
simulu partitei guvernamentale (D. Deacu
olim Pescariu) de a tramite in lupta pre
recruti, era veteranii se se abtiena, vrendu prin
acesta a areta dora, ca debellarea oppositiunii
este atatu de usiora, incatu veteranii partitei n'au
trebuintia d'a descinde in aren'a parlamentaria,
victoria o voru reporta si novitii singuri. Acesta
desconsideratiune, se nu dicemu despretiu, a oppo-
sitiunii d'in partea guvernamentaliloru, adusse ru-
sine pre capulu acestoru-a, pentru ca recruti
mameluci au blamatu uritu pre veteranii si pre
generalisimulu armatei mameluciloru. Naci unulu
inse n'au isbititu mai bine a blama infricosiatu :
armata, statu-majoru, generalisimu si preste tote
pre sine insu-si. ca fatuulu deputatu allu cercului
elect. de Alesdu. D. Ioannu Gozman s'a fa-
cutu immortalu — ridiculosu. Inse si diuarielu of-
ficiose alle guvernului s'a minunatu de atata ha-

baula. Cellu mai officiosu organu allu guvernului
„Pester Lloyd“ care de astintrea nu-si pote as-
cunde bucuria ca s'a gasitu in ostirea mameluca
unu deputatu „romanu“ de calibrulu Dlui Goz-
manu, califica ideile lui de „primitive, native, po-
cite“ etc. Era Redactiunea diuariului „Ellenör“
reproducendu in extractu memorabilia si epochala
cuventatura a Dlui G. in locu de ori ce critica
s'au appretiare se marginesce puru si simplu a-i
face cordial'a apostrofare de „Buna Ser'a!“ Noi
inca ne-am pote margini la atata, daca D. G. n'ar
fi estemporisatu, ca deputatu romanu, si pre soco-
tel'a romaniloru, afirmandu inca si lucruri cari
neci magiarii cei mai incapetinati nu cutadia a le
sustiené dar' vedi bine, ca pentru omeni a caroru
patria este lumea si a caroru nationalitate se per-
de in noianulu complessulu politicu, tote cestiu-
nile, nu numai celle nationali, sunt a priori desle-
gate. Celle mai nimerite passuri d'in cuventarea
Dlui G. sunt cellea relativ la „cunoscint'a“ si
„preceperea“ dsalle; aici suntemu deplinu de
accordu cu dsa. Pentru ca cetitorii nostri se cu-
noscesca acestu monstru de discursu, si se pota
appretia fatuitatea omului cu „cunoscint'a“ si
„preceperea“ problematica; — se cunosca pre ma-
rele representante allu Alesdaniloru, acestu nou
cometu pre ceriulu mamelucismulu magiaroru, —
vomu publicá discursulu dsalle intocmai dupa
insemnarile stenografice.

Dupa incidentulu cellu tragico-comicu allu
Dlui Gozmanu, pre scen'a parlamentaria s'a ivitu
si unu actoru preclaru, antaiu intre cei d'antai.
La apparerea lui, urtulu si risetele au disparutu,
meditatiunea profunda si seriosa, si admiratiunea
ocupandu le loculu. Unu aristocratu de partia
vechiloru conservatori, coborindu-se d'iu regiunile
Illustratiloru decadiute in reputatiune si renun-
ciandu si la postulu de tavernicu, au preferitu, ba
au cercatu cu staruintia, ca in locu de a se petri-
fica intre mumiele museului regnicolare, se se arun-

ce in medjuloculu vultorei Camerei dep atiloru
plina de vietia si aspiratiuni. Bar. Sennye
sciu se atraga si se tiena legata una ora intrega,
attentiunea cea mai incordata a deputatiloru, sciu
se storca approbatiune si aprope admiratiunea
asultatoriloru uimiti de suprindere. D. Sennye
este fara indoiala primulu oratoriu in camera, d'in-
sulu s'au illustratu pre sine si neci decatu pre
partia deachiana d'in carea d'insulu face parte ad
tempus numai pentru ca la inceputu indata nu-si
potu forma partia propria. Venirea la potere
acestui omu de statu este numai cestiune de timpu,
d'cu cei mai multi, cari paru a cunosce secretele
regiuniloru mai innalte. Noi fara ca se avem
asemene pretensiuni, recunoscemu ca d. Sennye
este capacitate de prim'a ordine si constatamu ca
impressiunea ce a facutu a supr'a auditoriului au
fostu grandiosa. Sorele Lónyay apune, Sorele
Sennye y resare si florile sorelui d'al'de Czer-
natonu saluta resaritulu si incepu de acum a se
inverti ca satelliti (trabantii) in giurulu planetu-
lu si acesti-a in giurulu stelleru fisse. — Candu
D. Sennye affa cate-va cuvinte gratuite si spre
aperarea ministriloru, in contra accuseriloru de
„mani necurate, rea administratiune si justitia“ si
alte asemene baccatelle, ministrii plecandu si ca-
petele multiamiau cu sfiala, umilintia si cu dulce
surrisu ce semená cu surrisulu si multiamirea silita
ce da cellu ce siede pre banca accusatiloru appe-
ratoriului seu, carele recunosce ce e dreptu crim'a
prepeditului seu clientu, dar' cerca a storce com-
patimiera judecatoriloru prin enumerarea cercu-
stantiiloru usioratorie.

Vomu impartesi in extractu si discursulu in
care au culminatu discussiunile a supr'a adresei,
nu dora pentru ca bar. Sennye ar ave se venia
in currendu la potere, ci pentru ca cetitorii se-si faca
o idea despre acellu barbatu ce face parte d'in
triumviratulu vechiloru conservativi, Apponyi —
Mailatu — Sennyei si intre cari acestu d'in urma

BOISIORIA

Cronicele Romaniei.

PREFACIA.

LA A DOUA EDITIUNE.

(Fine.)

Candu rostescu aceste cuvinte, eu sum departe de a
esprime, pentru mine, cea mai mica parere de reu despre
neactivitatea mea politica. D'in contr'a, eu bine-cuvintezu
retragerea mea, pentru ca mi-a datu timpulu si placerea de
a me intorce la nisce studie cari d'in fraged'a versta mi-au
fostu iubite. Aceste studie mi-sunt acum si mai scumpe,
fiindu-ca, dupa atatea lupte, cari in cursu de mai bine de
trei-dieci de anni au agitatu vietia mea, asta-di mi-dau una
placuta distractiune si una dulce mangaiare! Ba, mai multu :
elle mi-intarescu caracterulu, si punendu-mi inca una-data
inainte esemplulu atatoru mari barbati ai vechiei Romanie,
cari dreptu respalata a mareloru loru fapte n'au cullesu de
catu mortea, esilulu si prigonirea, me invetia a privi cu
sange rece dusmaniele la cari am fostu si sum inca espasu.
Astu-felu, tare de asemenea lectiuni, eu nu pastrezu pentru
nimeni nici una rancuna.

Si acestea una-data dsse in trecutu, cum se nu-mi
iubescu tierr'a, tierr'a stramosiloru mei, si, o sperezu, si
tierr'a copiiloru mei? Cum se nu o bine-cuvintezu, si se
nu-i dorescu destinatele celle mai lungi si celle mai fru-
mose, ei, care a facutu pentru mine ceea ce n'a facutu
pentru fii sei cei mai illustri, dandu-mi ocaziunea, rara in
vietia totaroru barbatiloru politici d'in tote tierrele si d'in
tote epocelu, de a pote secerá, inca inainte de a ajunge la
betranetie, sementia ce in timpulu teneretiei amu pusu in
pamentulu naserii melle? Da, bine-cuvintezu tierr'a mea,
pentru ca mi-a datu rar'a fericeire de a pote transformá, in
legi positive, principiile cari mi-au incalditu anim'a in
prima-ver'a vietiei, si a forma u bas'a activitatii anniloru
mei politicii!

Eramu studentu la Universitatea d'in Berolinu, candu,
in 1836, de abie in versta de 19 anni, amu intratu pre
scen'a publicitatii cu una brosiura, scrisa in limb'a frances'a¹⁾,
prin care, descriendu sorta tiganiloru d'in Romania, amu
inceputu a combatte selavia negra. Curendu dupa aceea
amu combatutu, cu una ura si mai energica, selavia alba.

Astu-felu d'in teneretiele melle me fulescu ca amu
facutu parte d'in acea mica cohorta de juni, cari, d'in
emanciparea tiganiloru si a tierraniloru, au facutu program-
mulu vietiei loru politice!

Sub domnia lui Mihailu Starza am avutu onorea de a
felicitá, in numele junimei liberali, pre acestu Domnu, pen-
tru emanciparea tiganiloru domnesci si monastiresci. Sub
domnia bunului si fericitalui intru amintie Gregoriu Ghica,
am impreuna-lucratu cu partitulu unionistu pentru emanci-
parea tiganiloru particulari; in fine, in 14. augustu 1864,
ca primu-ministru alu tierrei mele, amu redigiatu si con-
trasemnatu decretulu priu care Alesandru Ionu I. obora
cia c'a, si improprietarea pre tierranii
Romanii. Cum dara se nu iubescu acest'a tierra, atatu
de buna, care m'a pussu in positiune de a-mi lipi numele
la tote acele legi nemuritorie d'iu 1864, ce a sfarimatu
oligarchia, pururea fatala Romaniei, si unu millionu de

¹⁾ Esquisse sur les Cigains, par M. Kogalniceanu,
Berlin chez B. Behr. — Nu mi-place a vorbi de mine;
asta-data inse se-mi fie permis de a dice doue cuvinte
despre person'a mea. Unele collectiuni biografice si cate-va
calendare au bine-voitu a descrie si vietia mea. Nu me
voiu pune a indrepta errorile commise in privint'a acteloru
melle politice; dara voiu indrepta errorea in privint'a datei
naserii melle, pre care, unele d'in scrierile mai susu citate,
o fixeza in annulu 1807 seu 1809.

Constatu ca nu sum atatu de betranu. D'in ceaslovulu
parintelui meu, cullegu insemnarea scrisa, chiaru cu man'a
sa, d'in care resulta ca sum nascutu in Iassi, la annulu
1817, lun'a septemvre in siesse.

Tatalu meu a fostu Vorniculu Ilie Cogalniceanu;
mum'a mea a fostu socia sa Catinea, nascuta Stavilla, fa-
milia romanesc'a d'in Bassarabi'a. De pre tata si de pre
muma, d'in mosi si stramosi, me fulescu, dara, ca sum
Romanu Moldovanu si cu mandria recunoscu, ca familia
mea nu a cautatu nici una-data originea sa in tierre si in
neamuri straine!

iloti i-au facutu cetatieni, dandu-li votu, pamentu, pusca
si scola?

Etu ceea ce me face se-mi iubescu tierr'a d'in tote
poterile animei; eu o iubescu chia.u pentru dusmanii ce mi-a
datu; ca-ci in prigonirile ce acesti-a mi-au facutu, ei s'au
arretatu atatu de mici cu sufletulu si cu midilocelu cu cari
m'au atacatu, in catu au doveditu, ca ei nu voiau a lovi
person'a si defectele melle, ci principiile la triumfulu ca-
roru-a amu lucratu — pote pre cai diferite — cu toti com-
pationii mei de junetie si de versta barbatésca, pentru cari,
nationalitatea si libertatea, n'a fostu numai nisce zadarnice
cuvinte.

Dara intorcendu-mi ochii spre miscarea politica d'in
ultimii doue-dieci de anni, fara se voiescu, m'am alunecatu
pre terrenulu actualitatii; si regretandu acesta scapare d'in
vedere, revinu directu la subietulu meu, spre a vorbi acum
de miscarea litterara istorica d'in aceea-si epocha.

Afara de N. Balcescu, carele promitteá Romaniei unu
istoricu, dara pre care mortea lu-a rapitu fara de timpu, unu
singuru mare talentu nu s'a ivitu spre a d'a tierrei ceea ce i
lipsesce pana asta-di: una istoria nationala. Nu
a fostu totu asié si cu publicarea acelloru scrieri si acte
menite de a pregati si inlesni calea viitorului istorica. Aici
ne potemu fali ca ultimii doue-dieci de anni n'au fostu de
locu sterili!

Archiv'a Romanesca, antaia collectiune istorica, publi-
cata de mine cu multu inaintea annului 1848, si Magasi-
nulu istoricu, publicatu dupa aceea de N. Balcescu si Treb.
Laurianu, au avutu ca demni successori, Uricariulu lui Th.
Codre cu, Thesaurulu de monumente istorice alu lui A. Papiu
Illarianu, Archiv'a istorica a lui B. Hajdeu, Column'a lui
Traianu ce se redige si acum totu de acelu-a-si, Atheneulu
si Anuariulu instructiunii publice de V. Alexandrescu, re-
vist'a de preste Carpati „Transilvania“ si alte reviste si col-
lectiuni cari au scosu la ivela nenumerate si pretiose docu-
mente! Chronic'a lui Sincal a fostu salvata de perire prin
darnicia si ingrigirea patriotica a lui Gregoriu Ghica, Dom-
nulu Moldaviei! Lucrari importante pentru istoria roma-
nesca s'au publicatu, apoi, in Ungaria si Transilvania, in
Rusia, Polou'a si cele-l-alte tierri slave! Invetiata Germa-
nia si bine-voitorea noe Francia au scosu la lumina ma,

^{*)} Vevi nrui 97 si 98 ai „Fed.“

se crede a fi cea d'antâiu capacitate si cellu mai abilu diplomatu, caele cu tote pretensiunile salle aristocratice este finu si scutitu de prost'a inganfare a fagarasiului.

Monarctii d'in Franci'a au mai percursu stadiulu desperatiunii, si acum'a au inceputu a trece in alu resignatiunii. Publicarea noveloru alegeri in siette departemente va urmá in díllele cele mai de aproape, preste câte va septemane apoi va avé locu redeschiderea Adunării nationale, si daca corifeii vechieloru partite voru sacrá una reprivere ne-preocupata evenimenteloru petrecute in tempulu prorogatiunii Adunării nationale, e imposibile d'a nu se convinge, cá caus'a republicei a facutu pasi gigantici, pre candu a orleanistiloru, legitimistiloru si a imperialistiloru a ajunsu la gradulu supremu alu desperatiunii. Diurnitatea a cincia de miliardu e refuata, si cá preliu la redeschiderea Adunării nationale va urmá evacuarea celoru doue departemente Marne si Haute-Marne, si asié occupatiunea inimica se va restringe pre venitoriu numai la patru departemente. Estu-modu inimicii nedumeriti ai republicei perdurá multu d'in tonulu loru de pâna aci. Precandu vocea legitimistiloru resuná in pustiu, pre candu orleanistii incepeáu a cocheta cu republic'a, éra bonapartistii nu potura ajunge la alta-ce, decâtu numai la intrige marsiave, cari in fine i va conduce la pragulu justitiei resbunatorie: in castrele vechieloru partite se stracorá dabalare si estare, asié încátu se incepú unu procesu terribilu de descompunere.

Loculu primu in acestu procesu de descompunere lu occupa, fara indoiele, epistol'a lui Casimir Périer, prin carea se rumpe de cátra orleanisti; impressiunea trebú sè fia terribile chiaru pentru numele ce lu porta autorele. Dupa aceea vedú lumin'a dílle epistol'a lui Bartolomei Saint Hilaire, care interpreteza intr'acolo promisiunea lui Thiers d'a nu-si dá nici una-data votulu agitatiunii pentru dissolvrea Adunării nationale, cum-cá acést'a nu preste multu va sentí inansa-neccesitatea acestui actu. Dupa aceea urmá mutarea presiedintelui republicei la Parisu in Eliseu, si, in fine, admirabil'a linisce ce a domnitu in intreg'a tierra in 4. si 22. septemvre, aniversariile fondării republicei a trei-a si prime. Lovitur'a d'in urma a fostu, pote, un'a d'in cele mai terribile. Reactiunea a fostu calculatu cu securitate, cá in aceste dílle se voru intempra scene, cari voru face sè se ivesca de nou fantom'a cea rosfa a republicei, ce nu pote prosperá altu-cum decâtu numai in una mare de sauge. Inse, o minune! Gambetta se pase in fruntea pretinsiloru conturbatori si impedeá si cea mai mica turburare ce ar fi potutu caus'a neplaceri guvernului. De la reintorcerea sa d'in

multe publicatiuni de interesu pentru Romani. Astu-felu, in conditionile actuali ale litteraturei nostre istorice, si multiamita liberalismului cu care asta-di tote guvernele si tote societátile invetiate deschidu bibliotecile si arhivele loru investigatiuniloru invetiatiuniloru, multiamita assemene si inlesnirii si estinetáti cu care, prin cáille ferate, Romanii potu asta-di caletori pâna la estemitátele Europei, eu credu cá timpulu a sossitu cá si Romani'a sè aiba una istoria nationala!

Cá pregatire la acést'a viitoria istoria, credu a contribuí si eu prin publicarea collectiunii complete a Chroniceloru romane, câte ni sunt conosciute si pastrate pâna asta-di. Ba, sustienu, cá pâna la publicarea unei istorie nationali, totu letopisietile scrise de betranii nostri, cu tote defectele si neindeplinirile loru, sunt cea mai buna si mai interesanta a istoria Romaniei!

D. B. Hasdeu, ale carui lucrári, merite si aptitudine rara pentru istoria tierrei, sum eu cellu d'antâiu a le recunosce, in conclusiunile salle critice a supr'a unei chronice vechie a Moldovei, pre care d-sa o qualifica de *Chronica Putnău*²⁾, díce cá lucrarea mea, adeca antâia editiune a Letopisietiloru Moldovei, este partiala si nu satisfice tote esgintele sciintiei moderne. Apoi continua: „Nu-si pote inchipuf cine-va cáta lumina aru reversá a supr'a istoriei nostre macaru contestulu analiticu allu varianteloru. Vomú dá unu esemlu: Annalele lui Urchia ni sunt conosciute pâna acum numai in nisce copie, mai multu séu mai pucinu moderne si modernisate. Fie-care copia differesce de tote celle-l-alte, si numai critic'a aru fi in stare a restabilí testulu primitivu, etc.

Dorint'a antâiu a d-lui Hajdeu, de: se face in privint'a Chroniceloru Romane una lucrare complectă, asta-di se realisza prin acést'a editiune, care cuprinde tote Chroniceloru Moldovei si ale tierrei Romanesci, tiparite si manuscrise, câte ni sunt conosciute pâna asta-di.

Dorint'a a dou'a, de a se publicá contestulu variante-loru, credu cá in privint'a Cronicei lui Urechia si a lui

²⁾ Vedi Archiv'a istorica a Romaniei, tom. III. pag. 33. Acést'a chronica va fi reproducu si in collectiunea nostra, tom. III.

Trouville, dlu Thiers locuesce si dorme de una septemana in Parisu, si patulu lui in Eliseu are una mare importantia simbolica, cá-ci elu anuncia francesiloru, cum-cá republic'a s'a emancipatu de sub vergéu'a prussianiloru si acum'a se arangeza dupa placu in casa sa propria.

Cu prim'a lunei corinte a espiratu terminulu stipulatu in conventiunea de la Francofurtu pentru cei 1½ millionu de locuitori d'in Alsaci'a si Lorenna, spre a se pronuncia, daca voru a remané in nou'a loru patria, in imperiulu nemticescu, séu preferu a se reintorce in patri'a loru cea vechia si a remané si mai departe francesi, — cá-ci asié si nu altu-cum a definiatu principele Bismarcu conceptulu optării, si, de-si d'in litterele instrumentului de pace de la Francofurtu abié se pote rectificá una assemenea interpretare, invinsii inse totu-si trebura asi plecá capetele. Unde spada lui Brennu apesa cu unu vae victis in cumpen'a dreptáti, artea interpretării e cu totulu alt'a, decâtu acolo unde filologii séu chiaru diplomatii dispu cu arguminte pacifice a supr'a sensului unui pasagiu obscuru. E dreptu, cá art. 2. alu conventiunii de la Francofurtu díce, cá alsacianii si lotaringianii au dreptu pâna in 1 oct. 1872. d'asi mutá domiciliulu in Franci'a si a se asiediá acolo, in care casu remanu cetatieni francesi; e dreptu mai departe cá unu paragrafu alu acestui articlu adauge, cá alsacianiloru si lotaringianiloru li stá in voia libera d'asi possede immobiliare in imperiulu germanu, inse guvernulu nemticescu interpreteza clausula despre schimbare'a domiciliului estu-modu, încátu prin acést'a inchide usi'a nu numai emigrárilor fictive, ci totu-una-data dá se intielega celoru ce voru a emigrá, cá daca voiescu a evita pre venitoriu stanciele d'in partea nemtiloru, apoi mai bine sè se scape de proprietátile loru d'in provinciile anessate, fia chiaru si cu unu pretiu bagatelu. Cu annulu nou va incetá dictatur'a de pâna aci, si Alsaci'a si Lorenna se voru incorporá definitivu la imperiulu nemticescu, si atunci vomú vedé daca i va succede dlui Bismarcu assimilarea francesiloru, despre ce altu cum ne indoimu forte, de-ora-ce cifrele gigantice ale emigrantiloru, cari numai in Metiu se urca la 18.000 d'in 54.000 suflete, atestá pre deplinu, cá alsacianii si lotaringianii, fara differentia de origine, sentiescu inca si acuma totu asié de francesce, cá si in 1815, candu la una simpla fama d'a fi incorporati cátra Germani'a, si-au vendutu pamenturile si casele ba multi le-au si arsu.

Mironu Costinu este implinita! La celle-l-alte chronice contestulu varianteloru aru fi de prisosu, candu s'a luat de basa la tiparire mai totu d'a-un'a inse-si originale! Cátu de a se face una lucrare critica despre letopisietie, in conformitate cu prescriptiunile sciintiei moderne, si eu am esprimatu acést'a-si dorintia degia la publicarea antâiei editiuni. Ecce ce diceamu in prefaci'a acelei editiuni: „Sciu cá collectiunea mea va avé inca multe lipsuri, multe fapte reu citate, multe date nepotrivite; dara indreptarea acestoru-a este treb'a ori a istoriciloru ce voru intrebuinti'a-o, ori a criticiloru ce voru lamuri-o.“ Ce diceamu atunci, o dícu si acum. Una-data tierra inzestrata cu publicarea unei collectiuni complete a chroniceloru salle, va vení de siguru unu eruditu carele va face lucrarea ceruta de d. Hasdeu. Pote d-sa însu-si va indepliní acést'a trebuintia, cá unulu ce are tota capacitatea pentru a o poteá face cu succesu. Inse, pâna atunci, lucrarea de mare important'a érá si este de a scapá de la perire annalele nostre, cari fiindu numai in manuscrise, d'in dí in dí au disparutu si, d'in nenorocire, disparu si asta-di!

Candu, inse, d. Hasdeu pretinde cá Chronic'a lui Ureki aru fi reproducu numai dupa nisce copii mai multu séu mai puciau modernisate, d-sa este in mare errore. Chronic'a lui Ureki, publicata pentru intâia-si data de mine, este scosa de pre unu manuscrissu, carele, daca nu este originalulu, dara este netagaduitu cea d'antâiu séu un'a d'in celle d'antâiu copie ale chronicei lui Ureki compilata de Mironu Costinu! Manuscrissulu acestu-a numera una vechime de cellu pucinu doue sute de anni!

Ceea ce s'a facutu cu Ureki, s'a facutu cu toti ceilalti chronicari. Editiunea mea este facuta nu dupa copie moderne séu modernisate; ea reproduce cu unu respectu filiale, testulu chiaru allu originalului séu allu copieloru celoru mai vechi conosciutepâna asta-di. Nu credu, o spanem cu ore-si-care funa, cá cine-va sè fie avutu sub ochi si sè fie studiatu, unu numeru mai mare de chronice, de cátu eu.³⁾ Bibliotheca publica d'in Iassi possede una collectiune interesanta de vrâna diece letopisietie manuscrise. Tote

³⁾ Acést'a studiare si collectionare am inceputu a le face inca d'in annulu 1833!

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedint'a de la 3. oct., 1872.

Presiedintele Stefanu Bittó deschide siedint'a la 10 ore. D'intre ministri sunt de facia: Lónyay, Toth, Tisza Pauler si Tréfort.

Processulu verbalu d'in siedint'a precedentă se verifica si petitiunile presintate se transmitu la comissiunea petitiunaria.

Iulu Steiger trage mai antâiu atentiunea guvernului a supr'a frecariloru si escesseloru numeroze, ce se intempla pre tota diu'a in Pest'a intre civili si militari, dupa aceea citeza unu casu de divergentia intre comand'a militara d'in Bud'a-Pest'a, si intre reprezentant'a orasiului Pest'a, care casu se resuma intr'aceea, cá orasiulu Pest'a tiene in arenda nisce localitáti de la erariu, érá comand'a militara vré acum sè faca acolo unu stabilimentu pentru spalarea rufeloru d'in spitalu; orasiulu s'a opusu si sub nice unu pretiu n'a voitu sè conceda auctoritátiloru militari, d'a edificá in aceste localitáti; comand'a militara s'a apucatu de lucru si fara concessiune d'in partea orasiului; si cá auctoritáte orasiului sè nu intrevina cu dorobantii loru spre a impedeá lucrulu, a detasiatu acolo chiaru si unu despatiementu de soldati inarmati; — dreptu aceea oratorele interpelleza pre ministrulu presiedinte si pre celu de interne, daca au cunoscentia despre acestu casu, si daca au apoi ce mesure voiescu a luá, cá conclusula reprezentantiei orasiului sè se respecte d'in partea fia-carui omu, si cá acei-a, cari au violatu dreptulu orasiului sè se trage la respundere?

Ministrulu-presiedinte Lónyay y responde, cá abié éri a aflatu despre starea lucrulu d'in cestiune, si cá totu éri a ordonat a se sistá lucrulu inceputu de auctoritátile militare, esmitendu totodata una comissiunea mista spre a cercetá affacerea.

Dupa deliberarea unoru cestiuni de formalitate, camer'a trece in fine la continuarea desbaterii adressei.

Intre oratorii ce vorbescu la acestu objectu in siedint'a de asta-di este mai vortosu de insgnnatu Colomanu Ghyczy, care prin unu discursu lungu si latu pledeza in favorulu proiectului de adresa presintatu de Colomanu Tisza; oratorele accentua cu osebite acele puncte, pre basea caroru-a centrulu stangu a voitu mai de-una-di a se fusioná cu parti'a dreapta, dar' despre justele pretensiuni ale natiuniloru nemagiare d'in Ungari'a despre cestiunea Transilvaniei nici dsa nu face mentiune.

Siedint'a se redica la 2 ore d. m.

Siedint'a de la 4. oct., 1872.

Presiedintele Bittó deschide siedint'a la 10 ore a. m. si dupa ceremoniele indatenate comunica camerei, ca Albertu Máriássy si Gustavu Groiss s'au verificatu, rezervandu-se terminulu de 30 díle pentru presentarea proteloru eventuale.

Dr. Svetozaru Mileticiu adreseza ministrului

aceste s'au studiatu de mine, fiindu-cá au fostu ale mele, si dupa severstrea antâiei editiuni, au fostu cedate bibliotecel.

Bibliotheca d'in Bucuresci are assemenea vr'e-o patru letopisietie; si pre aceste le am cercetat, cu tote cá nu érru nimicu interesantu, fiindu numai nisce copie moderne.

Pretotindene unde am aflatu cá esiste vre-unu letopisietiu manuscrissu, n'am crutiatu nici timp, nici sacrificie spre a-lu poté dobendí pentru studeare. Acést'a se va dovedí prin list'a manuscrisseloru ce am intrebuintiatu la publicarea acestei collectiuni, si cu care se va inchiaá tomulu alu cinilea lui editiunii.

D'in acést'a lista, in destulu de numerosa, am pretentiunea de a possede manuscrissele cele mai vechie, si prin urmare cele mai preciose.⁴⁾

⁴⁾ Intre aceste manuscrisse se afla si cartea de musica religiosa, psaltichi'a, a capellei domnesci d'in cetatea Neamtului, d'in timpulu lui Stefanu cellu Mare.

⁵⁾ Asié, eu possu copii cea mai vechia a lui Ureki, compilata de Mironu Costinu, de care am vorbitu mai susu. Possedu originalele chroniceloru lui Ionu Neculce, a lui Enachi Cogalniceanu si pote si a lui Simeonu Dascalulu. Mai am doue copie forte vechie ale chroniceloru lui Nicolae Costinu si a lui Radu Grecanu, cari se afla in possessiunea familiei melle de una-suta unu-spre-diece anni. Elle, impreuna cu chronic'a lui Simeonu Dascalulu, au fostu cumperate in Constantinopole in annulu 1761, precum o afirma insemnarea autografa a stranchiului meu Enachi Cogalniceanu, frate cu strabunulu meu Constantinu Cogalniceanu, si însu-si ellu chronic ru. Originalulu tragediei lui Alecsandru Beldimanu mi s'a pissu la dispositiune de Domnulu Dimitrie A. Sturza, carele, in preciosa sa collectiune de la Miclauseni, possede si d-lui unu mare numeru de Letopisietie manuscrise, dara cari sunt mai noue de cátu manuscrissele pastrate de mine.

Chronic'a qualificata de chronic'a inedita, scrisa de unu logofétu Stefanu, si care se publica in Trompett'a Carpatiloru⁶⁾, nu este de cátu o copiare forte moderna a chroniceloru lui Nicolai Costinu si a lui Radu Greceanu, a carei-a singurul merit este cá, dupa ce reproduce o pagina d'in manuscrissulu moldoveanu, apoi preserie o alta pagina d'in manuscrissulu munteanu, si asié cuprinde annalele ambeloru tierre.

In annulu 1858, adeca siesse anni dupa publicarea

presedinte, celui de interne si celui de justitia c i n e i in terpellatiuni motivate, relative la afacerea d'in Belgradu, la precedentiele si consecintiele acoloru evenimente, cari le-a inscenatu guvernulu ungurescu in Belgradu si despre cari amu vorbitu la tempulu seu cu de-a-momentulu.

Alessandru Nicoliciu presinta unu proiectu de resolutiune. dupa care camera ar avé sè invite pre ministrulu de financia, cá in tienurile inundate in trei ani dupa olanda sè sisteze incassarea contributiunii prin executiune, ér' restantiele de dare, precum si darea curinte sè o imparte in rate, si cá incassarea acoloru rate sè se incepa numai cu 1. augustu anulu venitoriu. — Totodata oratorele roga camera a decide, cá acestu proiectu sè se desbata dedata cu proiectele de legi despre calea terata. Ministrulu-presedinta observa inse, cá nefindu ministrulu de financia de facia, nu se pote decide indata; astfelu camera, la propunerea lui Ludovicu Simonyi dechiara, cá va delibérá acestu objectu inca inainta de ce se va promulgá.

Camera trece apoi la ordenea dillei: Continuarea desbaterii a sup'ra proiectulu de adresa.

Carolu Csémegi si-iè de tema a combata proiectulu d: adresa alu lui Miletiicu, care proiectu, dupa dsa, ar' avé de base patru idei fundamentale, si a nume: a. Camera se roge pre Maj. Sa, cá partea transilvania a monarcei sè se constitua pre basa federativa; b. Ungaria sè se imparte dupa majoritatea nationalitatiloru d'in diferitele tienuri; c. a invitá pre Maj. Sa, cá sè deè politicele externe o astfelu de directiune, carea sè assecure Ungariei amicitia Serbiei; d. a invitá pre Maj. Sa, cá sè incepa, midilocitu seu nemidilocitu, resbelu cu port'a otomana. (Miletiicu: Nu e adeveratu!), spre a eliberá pre crestiniu de sub jugulu turcescu si de a-i uní cu Serbi'a intru-o monarcia compacta.

D'in aceste puncte manecandu, firesce, croite cam dupa placulu seu, oratorele combata si respinge cu totul proiectulu dlui Miletiicu. In fine apoi se adreseza si cátra Trifunatiu, care li-a aruncatu unguriloru in facia, cá „ei vrèu sè fia liberali si nu sciú sè fia drepti“, si i reflecteaza prin urmatori'a sentintia a intieptului si marelui barbatu Cicero: „Qui parti civium consulunt, partem autem negligunt, rem perniciosam in civitatem inducunt, seditionem atque discordiam.“ — (Intr'adeveru asiè si este; strabanulu Cicero a enunciatu prin acesta sentintia unu adeveru necontestabilu; dar' acestu adeveru se pote cu osebire aplicá chiaru la dlu vorbitoriu si la connationalii Dsale, dacu nu cum-va si dsa se numora intre renegatii fii ai lui Israelu, cari totu-de-un'a au negligatu si negliga inca si asta-di in consularile loru o parte tare insemnata a civiloru acestui st. tu, si apoi totu ei se dau de cátra padure si nu voru a recunosce, cá ei au fostu si remanu urditorii scoleloru si ai discordiei.)

Dlu Ioane Gozmanu inca a vorbitu la desbateru proiectulu de adresa, si inca cá romanu a vorbitu si totodata cá omu naivu, simplu, fara capacitate d'a cugetá si judecá, fara nici unu principiu, cá servu fidelu alu domnu-

lui seu, cá instrumentu vilu in man'a celoru ce l'au emperatu cu bani. Inse spre mai buna caracterizare estragemu aici numai câte-va passagie d'in ideele sale innadite. Combattendu dlui Gozmanu intre celealte proiecte oppositionale si pre alu lui Miletiicu, dice, cá dsa inca e omu de nationalitate romana, inse nu vede, cá dualismulu sè fi creatu o astfelu de situatiune, carea sè assecure suprematia unei natiuni a sup'ra celeiialte. Dupa dsa nici unu omu cu minte sanetosa nu pote sè dica, cá dualismulu este spre stricatiunea nationalitatiloru, de-ora-ce cu totii exerciamu si ne bucuramu in mesura egala de libertate si de dreptate.

In fine dlu Gozmanu dechiara, cá nu este omu care sè tiena pana la bigotismu de nationalitatea sa; afara de nationalitate mai este inca una natiune gloriosa, adeca toti civii si locuitorii acestei tiere, pre cari dsa si-i intipuesca cá stau sub acelea-si legi si constitutiune, si pre ceta natiune a dsale sè i-o tiena Ddiu. — Siedintia se redica la 2 ore d. m.

Siedintia de la 5. oct., 1872.

Dupa formalitatiile indatenate, Ignatiu Helfy interpelleza pre ministrulu-presedinte si pre ministrulu de financia in privint'a afacerii lui Levay, intrebandu-i dacu au de cugetu a dá camerei desluciri indestulitorie in privint'a ei. — Carolu P. Szatmáry interpelleza pre ministrulu pentru aperiaa tierrei dacu voiesce a face dispuetiuni, prin cari sè se interdica atátu militariloru de linia; cátu si honvediloru d'a portá arme afara de servitiu. — Interpellatiunile se voru comunicá ministriloru concerninti.

Ios. Vécséy pune pre biurulu camerei unu proiectu de resolutiune, dupa care guvernulu este invitatu a presintá inca in cursulu acestei sessiuni unu proiectu de lege despre detorint'a publica spre lucrare si despre regulerea ei. — Proiectulu se va tipari si distribui.

Camera trece apoi la ordenea dillei. Mas. Uerményi relateza despre petitiunile deliberate de comisiunea petitiunaria. Dupa aceea se submitte in desbateru camerei petitiunea cottului Torontalu, in carea se cere cá statulu se imprumute pre locuitorii cari au seferitu prin esundare seu cu bani gata, seu cu fructe, pentru cá estu-modu sè-si pota semená pamenturile. Comisiunea petitiunaria propune, cá petitiunea d'in cestiune sè se tréca la ministerulu de interne, spre deliberare. Al. Nicoliciu doresce cá camera sè enuncie in decisiunea sa, ca petitiunea d'in discutiune are sè se delibere definitivu inca in cursulu acestei lune. — Dupa una discutiune mai lunga camera admite propunerea comisiunii petitiunarie d'impreuna cu amendementulu lui Nicoliciu, si apoi se incepe desbateru generale a sup'ra proiectelor de adresa.

Ales. Csánády respinge proiectulu de adresa alu majoritatii, de-ora-ce acestu-n e numai ecou la discursulu de tron, si esprime numai dorintiele acelei partite, carea a vendutu tier'a. Oratorele accepta proiectulu presintatu de Er. Simonyi. Dupa ce mai vorbescu Petru Matusk a Ios.

mai Letopisetiile Moldovei; acést'a a dou'a cuprinde si Letopisetiile Valachiei, cari in cea mai mare parte, au fostu publicate, precum am mai dñsu, in Magasinulu istoricu, si s'au tiparitu si in deosebi intr'unu micu numeru de esemplare. Acésta editiune mai cuprinde si unu numeru de Chronice si de fragmente cari mi-au venitu la cunoscentia, dupa editarea primei collectiuni. Cele privitorie la Moldov'a voru fi tiparite in tomulu alu treilea, celle ce se rapporta la Tiérr'a-Romanésca voru intrá in tomulu alu patrulea!

Editiunea acést'a mai are unu merit. Potemu spriginí cá chronicele nostre si-ieu finitulu cu annulu 1766; de atunci in cursu de unu seculu intregu, mai nu avemu anale cari se ni fi pastratu evenimentele acestui seculu. Uua singura exceptiune forméza Eteria grecésca d'in 1821: ea a datu nascere Tragediei lui Beldimanu si unei descrieri a intempleriloru, seu mai bine dicendu unei collectiuni de documente d'in acea epoca, cari s'au publicatu de Domnulu Cesaru Boliacu in „Trompeta Carpatiloru.“⁶⁾

Lacun'a am socotitu a o indeplini cu Tablele istorice ale Romaniei, cari, fara a fi una istoria, in sensulu largu alu cuventului, totu-si voru reproduce in ordinu chronologicu tote evenimentele, tote actele importante severste in Roman'a de la 1766! La acésta data me voiú oprí, nevoindu a face istoria contimpurana, si inca mai pucinu a me rostí a sup'ra unoru evenimente recente cari au schimbatu faci'a Romaniei, si a caroru-a consequentie nu suntenu inca in stare de a le aprecia, c unele ce nu sunt inca deplinu desfasurate.

Tablele istorice voru formá volumulu alu cincilea alu collectiunii, care se va inchiaia cu notitiile biografice ale chronicariloru, si cu facsimilele manuscriseloru celloru mai vechi si mai remarcabili.

Socotescu cá este timpul de a pune capetu unei pre-

⁶⁾ D. Papiu Illarianu a publicatu in Thesaurulu de monumente istorice unu Chronografu alu tierrei Romanesci, scrisu de Dionisie Ecclesiarchulu de la 1764 pana la 1814. Publicamu si noi acésta chronica in collectiunea nostra, Tom. IV. Inse trebuie sè notamu cá autorulu ei nu se deosebese, precum o recunosce si domnulu Papiu Illarianu, de cátu prin o mare ignorantia, chiaru in privint'a evenimentelor d'in laintru ale Romaniei.

Polya si Ioanu Földváry pentru proiectulu majoritatii, ér' Ales. Mednyánszky pentru alu lui Simonyi, Colomanu Bittó presinta raportulu comisiunii centrale privitoriu la proiectele de legi despre construirea mai multoru linie de cai ferrate, si cu acést'a siedintia se inchiaia la 1 ora 40 min. d'in di.

De la Societatea academica d'in Bucuresci.

Siedintia IV. plenaria de la 10./22. aug. 1872. Presied. communica respunsurile Dloru Stefanescu si I. Ionescu, p in cari acesti-a dechiara cá primescu cu multumire a fi membrii corresp. ai societatii acad. — D. Sionu cere cá tote tipariturele societatii acad. rom. sè i-se deè Dlui Bataillard, care preste câte-va dille pleca d'in Bucuresci. Se accorda si presied. dechiara cá se voru face despuetiunile in asta privint'a. — D. Massimu propune a se alege membri onorari ai societatii: veteranelu filologu Diez si filoromanulu Cihacu auctoru unni dictionariu rom. D. Baritiu si asta data recumenda cá, la alegerea de noui membri, propunetorii sè fia cátu se pote de scrupulosi, acésta observatiune a Dlui Baritiu o spriginesce si D. dr. Fétu. De altmeara discutiunea a sup'ra propunerii Dlui Massimu, se relega pre timpul candu cestiunea alegerii va fi pusa la ordenea dillei. — Cátu pentru propunerea d'a se scurtá sessiunea presente Presied. observa cá se admite in principiu fara a se poté inse fissá ue acum diu'a inchiderii.

Siedintia V. plenaria de la 12./24. aug. 1872. Dupa cetirea processului verbale se suleva cestiunea absentarii de la mai multe sessiuni a unoru membri actuali, cari in puterea statuteloru nu numai cá n'au aretatu a fi impedeati pria morbu ori fortia majore, dar' neci cá au respunsu la invitariile ce li s'a facutu, deci mai multu d'intre membrii presenti sunt de parere cá absentatoriloru de acesta categoria ar' trebui a li-se face sommatione preveduta prin statute. Presiedintelu dá deslucirea cá numai unulu este care ar' poté cadé in acesta categoria, cá-ci cei lalti absent; totu deaun'a au respunsu, si cu acea ocaziune au descoperitu si causele absentarii. D. Baritiu tragundu attentione membriloru a sup'ra tistei situatiuni politice in care se pote affá acellu membru, cere a se face exceptiunea destuliu de motivata de la rigorea §-lu resp. d'in statute. — Alegerea noului membru in loculu P. S. Saule Par. Episc. Melchiesedecu, demissionatu d'in caus'a dorerii de ochi, se va pune la ordenea dillei. — Sulevandu-se intrebarea, pentru ce Dictionariulu nu s'a tiparitu d'in doue parti paralele, precum se decisese in sess. tr. ? Presied. Laurianu, ca red. prim. respundecá prin tiparirea paralela (adeca continuarea de la A—B si inceperea parti a II. de la lit. I.) nu s'ar fi inaintatu mai multu de una colla pre septemana, prin urmare ori cá se continua de la inceputu, ori cá s'ar incepe si a dou'a parte, numerulu colleloru tiparite ar fi egale. Adu-

facie, carea degia a devenitu prea lunga. Si aci, nu potu a-mi luá de la cetitori unu adio mai potrivit, de cátu reproducendu acelea-si cuvinte ale marelui istoricu alu Francei⁷⁾ cu care am inchiatu si prefacia la antaia editiune. Aceste cuvinte mai cu deosebire se potrivescu cu situatiunea actuala a Romaniei, candu vedemu atátu de pucina anima pentru a apperá demnitatea nationala, si atátu servilismu d'in partea acoloru ce au dreptulu si detoria de a pune pre guvernanti pre calea drepta, pre calea Romanésca!

In acestu timp de patime politice, in care este asiè de greu, candu cine-va si simte ce-va activitate de spiritu de a se ascunde agitatiunii generali, credu cá am gassitu unu midilocu de rapausu in studiulu seriosu alu istoriei. Nu cá privirea trecutulu si ispit'a seculiloru me facu sè me lépedu de antaiele mele dorintie de libertate, cá de misce ilussiuni ale junetiei; d'in contr'a, eu me lipescu cátra ele d'iu multu in mai multu. Totu iubescu libertatea, dara cu una affectiune mai pucinu nerabardatoria. I-mi dñcu cá in tote epocole si in tote tierrele, s'au affiatu multi omeni cari, intr'una situatiune si cu oppiniuni deosebite de ale mele, au resimtitu aceea-si nevoia cá si mine, dara ca cei mai multi au muritu inainta de a vedé realizandu-se aceea ce si anticipau in idea. Lucrarea acestei lume se serviesce incetu; si fie-care generatiune ce trece nu face de cátu a lassá una pétra pentru zidirea edificii ce-lu viséza spiritele ferbinti. Acésta convictiune, mai multu grava de cátu trista, nu slabescu pentru individi detoria de a merge dreptu priate insielatiunile interessulu si ale desiertatiunei, nici pentru popore detoria de a-si pastrá demnitatea nationala! cá-ci dacu nu este de cátu nenorocire de a fi impilatú prin puterea impregiuráriloru, este rusne de a se arretá servilu!⁸⁾

M. C o g a l n i c e a n u.

Satul Ripile,
in 14. augustu 1872, a opt'a aniversare a promulgării legii rurale.

⁷⁾ Lettres sur l'histoire de France par Augustin Thierry. Lettre première.

nuarea admite această observație și lasă a se urma cu tipărirea continuativă. — Delegațiunea face cunoscută, că la cererea Dnui Colonelu bar. Ursu de Margina s'a făcută reducere în prețului Dictionariului în favoarea școlilor prim. d'în distr. Fagarasiului. Aprobându-se această reducere, Ales. Romanu propune a se da gratificațiune câte unu esemplariu d'în Dictionariu bibliotecelor gimnasiilor d'în: Blasiu, Brasieșu, Beiușiu, Bradu [Zarand] și Năsăud, ca unele ce n'au fonduri pentru cumpărarea de cărți, și totu asemenea să se dea și pentru bibliotecile gimnasiilor d'în România liberă. Societatea acad. adoptă cu plăcere această propunere. — Delegațiunea comunică mai de parte și charți'a ministrului cultelor și alu instrucțiunii publice, prin care se dau două sale în planul de josu alu universității, că localitate pentru societatea acad. — Societatea își actu exprimându-si dorința de a capeta pre viitorii localitate mai mare și accommodată trebuințelor sale. — Pentru regularea documentelor [una lada întreaga] donată de noulu membru D. A. Sturza, se numește comisiune d'în membrii rezidendi în București, DD.: Ales. Odobescu și Giorg. Sionu. — Pentru remunerarea membrilor cari au prezentat lucrări la Dictionariu se decide a li-se anticipa aproximativu jumătate de lucrare, romanendu că restulu să li se dea după tipărire. — Se invită Delegațiunea ca în sesiunea viit. să prezente unu proiectu de regulamentu pentru îndetoriile membrilor corresponsenti, că apoi una comisiune ad hoc să cercetească aceluși regulamentu și să vină cu unu raportu a supra carui-a apoi societatea să decida în deplina cunoscintia de cauză.

Baritiu întreba că ce s'a făcutu cu operatul profesorului Popu (de la Năsăud) vedi: Annalele soc. vol. d'în 1871. pag. 109. șied. d'în 7. sept. ? Măssim u răspunde că de ora-ce secțiunea științelor naturali nu ai în estu annu se potă constitui, nu eră cui să se fi datu spre opinare, acum inse cădiendu în atribuțiile acestei-a i se va da d'impreună cu operatul despre stenografia. Eudossiu Hormusache respunde prin unu telegramu [d'în scaldela Marjane-Marienburg] că primese cu multămire alegeră sa de membru alu soc. acad. (votată în primele d'ile alle sesiunii pres.) și cere a fi avisatu pentru timpul șosirei sale. (Estu-annu preatardiu.) Reportorul comisiunii financiare citește Bugetulu — care se continuă și în șiedința VI. plénaria.

Clusiu, 13. sept. 1872. st. v.

Domnule redactoru! Parol'a tempului prezentu e cultura și era cultura. D'în acestu motivu purcedindu invetiatorii romani adunati aici la cursulu suplementariu de șese șeptemani, imitandu pre colegii lor d'în alte anghieri ale patriei și convinsi fiindu că numai în unire e potere și viață și numai pre această cale potemu tiené pasi cu lumea civilizată, s'au constituit într'o reuniune a carei statute se voru aterne cătu de curendu la locurile competente spre aprobare și întarire. Reuniunea acést'a de o-cam-data se estende numai pre teritoriulu comitatelor Clusului și Dobăcei. Pâna acuma s'au însinuat de membri 90 insi, d'în tre cari 8 că membri fundatori cu tacsa de 10 fl. v. a. odată pentru totu de un'a, er' cei-a-țalti că membri ordinari pre langa una tacsa anuale de unu florin. Comitetul acestei reuniuni pređiu și oficiali s'au și alesu provisoriamente. Loculu șiedințel' lui de o-cam-data e Clusiu, er' membrii acelu-a și anumiți oficiali sunt: DD. Gavrilă Popu, protopopulu Clusului, șiedintele reuniunei, Danilu H. Monasterianu, juristu de anulu alu III., vice-șiedinte, Iacobu Mureșianu doc. d'în locu, secretariu primu, Artemiu Botianu doc. d'în Milasiu-Mare secretariu sec., Vasiliu Popu doc. Feneșulu sas. casariu, Vas. Nicora doc. d'în Feleacu controlor, Ioane Maioru doc. Cl. Monostoru bibliotecariu; apoi DD. Iosifu Rusu doc. în Potea, Ales. Vamosiu doc. Cistelecu, Niculae Davidu doc. în Vaida-hăza, Gavrilă Laboreanu doc. în Fildalu-de-mediulocu, Elisen Barbosu doc. prim. în Gebu, Dumitru Campeanu doc. Iaculu nobilu, Ales. Capcea doc. în Chendi-Lou'a, Dum. Mer'a doc. în Bescu, Simeone Colceriu doc. în Panticeu, Vasiliu Tiapu doc. în Asculeulu-Mare, că membri ordinari de comitetu; și în fine dd. Simeonu Lariu doc. în S.-Mihaiu, Gavrilă Monasterianu doc. în Aghiresiu și Danila Varg'a doc. în Cheudrea, de membri șuplenti. Acést'a se aduce la cunoscintia publică pentru ca acei-a d'în tre frații docenti romani, cari n'au participatu la cursulu suplementariu, dar' potă aru dofi să se facă membri reuniunei noastre, ceea ce și șperamu, să se potă orientă. Deci la lucru fratiloru! Toti cu mana romanesca și atunci Ddieu va fi cu noi și cu sant'a nostra cauză! — Apoi inca ce-va d'în punctu de vedere școlasticu. În 12. sept. înainte de prandiu, s'a tienutu una șiedința a șenatului școl. protopopescu: În șiedința acést'a D. protopopu, G. Popu a raportatu despre ștarea școlilor și a invetiamentului d'în tractu. D'în cuprinsu aceluși raportu amu vedutu că în tractulu Clusului sunt 39 școle. D'în aceste 21 sunt corresponsitorie legi; în 4 școle funcțiuneza doi invetiatorii; în 10 se propunu tote obiectele de invetiamentu șreșise de lege. Prunci-obligati de a frecuentă școl'a sunt 3185, d'în acești-a au frecuentatu 1975 adeca 64% pre

candu în anulu tr. d'în 2983 au cercetatu școl'a numai 1320 ad. 45% priu urmare în frecuentare e progresu de 19%. D'în cei ce au amblatu la școlă șciu cet'i și șrie 565 ad. 18%, precandu în anulu tr. au șciutu numai 346 ad. 12%, va se dica în anulu acestu-a numerulu celor ce șciu cet'i și șrie a crescutu cu 6%. Totu cu această ocașione dlu protopopu a raportatu și despre ștarea fondului școl. tractuale, care pâna acum stă d'în 116 fl. depusi în cass'a de pastrare d'în locu. Afara de acést'a s'a mai decisu a supra unoru șuplice concursuali cu respectu la implerea unoru ștatiuni docentiale devenite în vacanția. Asié d'în tre cei ce au concursu pentru Feiurdu s'a candidat Ioane Chita că mai meritatu. Pentru Tautiu Nicolau Eremia, pentru Nadasielu Ioane Batinasiu, pentru Totelecu se recomanda Adamu Maioru, er' pentru ștatiunea de docente prim. la școl'a d'în Feleacu se candidă, dacă se va multumî cu salariulu asemnandu d'în partea magistratului Clusianu, Vas. Tergovetiu. Atât'a cu asta ocașione.

Iacobu Muresianu,
not. ad hoc alu șied. sen. școl. și secret.
prim. alu reun.

Domneloru romane!

Dev'a, orasiu însemnatu în Transivania, n'are șeserica romana.

Cu imense sacrificii d'în partea locuitorilor localității s'au aredicatu zidurile unei șeserice; dar' numai zidurile.

Spre a se ajută terminarea șantului locasiu, noi josu șemnatelu ve rogămu pre DVoștra, domne romane, cu inimii romanesce și simțiminte șrestinesce a aduce și DVoștra o piétra la aredicarea acestui edificiu romanu și șrestinu.

Ve rogămu, Domneloru, a ni tramite sub adres'a: „Comitetulu pentru loteria în profitulu șesericei romane d'în Dev'a" cătu unu lucru de mana, ce va șervi pentru înființarea unei loterie în profitulu acelei șeserice.

Loteri'a se va trage în timpul, candu Asociatiunea pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu si-va tiené adunarea generale în Dev'a.

Fie-care obiectu, ce vomu primî, va fi trecut în registrele comitetului și publicatu prin diuarie sub numele donatorei.

Tote darurile se voru tramite pâna la 1. martu 1873.

Domneloru romane, inca odată ve rogămu; șperămu și adestămu unu rșpunsu binevoitoriu.

Primiti, Domneloru, cordialele nostre șalutări.

Dev'a, 20. augustu, 1872.

Constantia de Dunca-Schinu.

Elen'a Papiu.

Ecaterin'a Dragiciu.

Eufemi'a de Horvatu.

VARIETATI.

*. (Manșcrissulu Mateiu-Bassarabu-Voda și Dim. Bolintineanu.) Acestu manșcrissu se afla depusu la administratiunea diuarului „Trompet'a Carpatiloru”, în șasiușulu romanu, București, unde se potă vedé de ori-cine. Se deschide una șubșcriere pentru tipărirea lui, cari bani sunt destinatî pentru aredicarea unui monumentu ilustrulu poetu romanu.

*. [Maj. Sa imperates'a] binevol a dá 200 fl. d'în cass'a sa privata spre a se poté redicá șeserice'a gr. or. d'în Dev'a.

*. [Transmutare.] Comunitatea Ferendia d'în comitatulu Temisiu, de la 20. oct. în colo, în cele juredictionarie se va tiené de judecatori'a șcaunale de la Versietiu.

*. [Denumire.] Dlu Leontiu Leonteanu, par. și protop. gr. cat. asess. ș. șcaunu papale, este numitu canonicu la capitulu metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Iul'a.

*. (Reclamațiune). În urm'a recomandatuniloru și a caldușei imbracișiri cu care a fostu intempinatu diuarulu „Propaganda” indatu după aparința sa d'în partea totoror foieloru romane, se vede că publiculu romanu a grabitu a se prenumera pre întrecute la acestu organu de publicitate, menitu spre a propagá interesele și dorințele romanismului de la Dunarea de josu pâna pre malurile Tiburulu la urechiele Capitoliului. Ne bucurămu și ni place a crede, că „Propaganda” este bine șpriginatu d'în partea romaniloru, inse amu fi doritu, că această impregiurare să ni fi venitu la cunoscintia pre ori și care alta cale, numai prin reclamațiuni nu. Dacă inse aceste ni se tramitu cu espres'a șogare, d'a le publicá, ni tienemu de detorința a le înregistrá; inse șperămu totodată, că ele nu voru avé altu effectu, decātu acelu-a pre care voiescu a lu avé, adeca vindecarea grabnica a reului șpecialu, că-ce nici-decātu nu potemu crede, că acestu-a să fia generalu. Dreptu aceea înregistrámu aici urmatori'a reclamațiune, ce ni s'a tramisu inca în lun'a trecuta, și carea d'în nebagare de sama nu s'a publicatu pâna acum; ea suna: „În 24 Prieru 1872 am tramisu la Venezia pretiula de prenumerațiune la „Propa-

ganda” pentru urmatorii: Codru-Dragășianulu, vice-capitanu, 8 fl.; Iovianu Stoic'a, jude regescu 8 fl.; Ioane Romanu, advocatu 2 fl. 40 cr. — Nesosindu inse lungu tempu nimic'a, am'reclamatu și ni s'a rșpunsu, că post'a a înmanat bani directorulu „Propagandei” în 7. mainu. Pâna aci totu nimic'a. Ce va fi ore cauz'a? Fagarasiu, 14. sept. 1872. — Dragășianulu.

Șcri electrice.

Aten'a, 5. oct. Chedivulu refusa resolutu d'a recunoșce șeu primî pre nou numitulu reprezentante alu Greciei, Rizo. Port'a e în partea vice-regelui.

Constantinopole, 5. oct. Port'a provocă pre agintele principelui muntenegrinu d'în Șcutari să șparascesca cetatea.

Constantinopole, 6. oct. Sultanelu șalută, pre calle telegrafica, pre regele Oskar d'în Șvedia cu ocașionea șuirii sale pre tron.

Cragujevatiu, 7. oct. Eri se deschise, în presința principelui, espusetiunea agronomica. — Eri se constituiu biurourile șcupcinei; asta-di urmeza șeschiderea ei prin unu discursu de tron.

Constantinopole, 7. oct. Asta-di se vorbesce, că reprezentantele Muntenegrului trebui să șparascesca Șcutari. Diplomati'a e forte activa, pentru a evitá conflicte ulterioare.

București, 8. oct. După foi'a oficiale principele Carolu a primitu unu autografu de la țariulu Rusiei privitoriu la primirea ce ceatu d'în urma a intimpinatu la confinile Romaniei. — Comunicările oficiale constata, că colera a încetatu în Moldova, și numai în Iasi se mai ivescu casuri șporadice. — Casele comerciale de aici înființieza unu institutu financiaru mai mare sub firm'a: Banc'a bucureșcena de escomptu.

Parisiu, 8. oct. Șciritu d'în Madridu comunica despre unu attentatu nou facutu alalt'a eri contra șesericei regelui.

Cragujevatiu, 8. oct. Principele deschise asta-di șcupcin'a prin unu discursu de tron.

Burs'a de Vien'a de la 8. octomvre, 1872.

5%, metall.	65.45	Londra	108.—
Imprum. nat.	70.76	Argintu	107.35
Sorti d'în 1860	102.—	Galbenu	5.25
Act. de banca	880.—	Napoleond'or	8.75
Act. inst. creu.	327.60		

Propriet., edit. și red. rșpundiet.: ALES. ROMANU.

Eu Vilemin'a Rix

deciaru prin această publică, că eu, vedu'a după Dr. A. Rix, de 16 ani șum șingur'a și unic'a producatori'a a adeveratei și nefalsificătei

Past'a Pompadour originala

fiindu că numai eu șingura cunosc secretulu preparatiunii. Anunciandu deci prin această, că numit'a Past'a Pompadour de acum încolo se potă aflá nefalsificata numai la locușința mea, Vien'a, ștrada „grosse Mohrengasse” nr. 14. trept'a I., us'a 62, admoniezu să nu se cumpere la nime altulu această pasta, fiindu că de presente nu tienu neci unu depositu, și neci o filiala, și tote depositule de mai înainte le-am șisolvatu pentru falsificările obvenite. Adeverat'a Past'i Pompadour a mea, numita și Past'a Miraculoșă, nu si-va șmiuți neci candu efectulu; șuccesulu acestei Paste pentru faci'a omului e șpreste tota șceptarea și este uniculu medilocu garantatu spre grabnic'a și șigur'a alungare a totoror șgrabunțieloru, peteloru, șosiloru, hăbitieloru și alu niceloru de pre facia. Șaranti'a intru atât'a e de șecura, în cătu dacă medicin'a remane fără effectu, banii se voru dá înderețru.

Una țegula de această Paste a șeselenta, d'impreună cu instrucțiunea, costă 1 fl. 50 cr. — Tramisu per „Nachnahme.” Epistolele de procuratiune sunt de a se adresá către Vilemin'a Rix, Dr. Witwe, Vien'a, grosse Mohrengasse nr. 14.; pentru placerea onoratiiloru mei partinitori, dacă mi-voru increduná unele comisiuni mice despre diverse articulu, voiu dispune că se se eșecute fără a computá vre-o proviziune.

Adresse de multiamita nu se voru publicá.